

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai szociális vállalkozási alapokról

(COM(2011) 862 final – 2011/0418 (COD))

(2012/C 229/10)

Előadó: **Ariane RODERT**

2012. január 17-én az Európai Parlament, illetve január 20-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai szociális vállalkozási alapokról

COM(2011) 862 final – 2011/0418 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2012. április 17-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. május 23–24-én tartott 481. plenáris ülésén (a 2012. május 23-i ülésnapon) 194 szavazattal 1 ellenében, 9 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözlöi az Európai Bizottság európai szociális vállalkozási alapokról szóló rendeletre irányuló javaslatát, amely az ilyen jellegű alapok fejlődésének szabályozását szolgálja azáltal, hogy valamennyi érdekelt számára egyértelműséget és biztonságot teremt, emellett a határokon átívelő forrásbevonás megkönnyítését is célul tűzi ki.

1.2 A szociális vállalkozások sektora növekszik, és értékes hozzájárulást nyújt az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez. Az EGSZB üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság foglalkozik ezzel a szektorral, és fejlődését, növekedését támogatni szeretné.

1.3 A fellépés kiemelt területe, hogy a szociális vállalkozások számára könnyebb hozzájutást teremtsenek a megfelelő tőkéhez. Az EGSZB hangsúlyozni szeretné azonban, hogy ezt a kezdeményezést csupán a számos égetően szükséges, testreszabott és még további fejlesztésre szoruló pénzügyi eszköz egyikeként szabad tekinteni.

1.4 Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ne akarjon új definíciót meghonosítani a szociális vállalkozásra, hanem a szociális vállalkozásokra irányuló kezdeményezésnél már kialakított meghatározást használja. Mindenekelőtt azoknak a rendeletben megnevezett különböző feltételeknek a finomhangolására és magyarázatára van szükség, amelyek mellett a tulajdonosok számára történő nyereségkifizetés megengedhető. Ennek kapcsán egyértelműen ki kell emelni egyfelől a szociális vállalkozásoknak azokat a különleges ismertetőjegyeit, amelyek őket a tisztán a nyereség maximalizálására törekvő vállalkozásoktól megkülönböztetik, másfelől az alapnak a kockázati tőke-alapok más, hagyományosabb formáitól eltérő irányultságát.

1.5 A sajáttőke-finanszírozás javasolt eszközeinek némelyike az EGSZB véleménye szerint azt a kockázatot rejtí magában, hogy a szociális vállalkozásokba történő beruházásokat csak

korlátozott mértékben tudja befolyásolni, mivel a javasolt beruházási eszközök szerkezete olyan tulajdonviszonyokat feltételez, amelyek sok esetben nem felelnek meg annak a jogi formának, amelyek keretében számos szociális vállalkozás tevékenykedik. E jogi formák esetében inkább a javasolt hosszú távú hitelek, illetve a „bármely más részesedés” bizonyos mértékű lehetővé tétele a legjelentősebb eszközök, amelyeket tovább kellene fejleszteni.

1.6 A szociális vállalkozások más sajátosságait is figyelembe kell venni. Ilyenek például a kiszolgáltatott vagy marginalizálódott személyek számára szociális szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások üzletrészeinek értékesítésekor felmerülő nehézségek, a szociális vállalkozás saját függetlenségéről alkotott képére gyakorolt befolyás, a vállalkozás sajátos vezetési modelljei, az inkább hosszú, mind rövid távú beruházási szükséglet, valamint a csekélyebb leírási lehetőségek.

1.7 Ha azt akarjuk, hogy a szociális vállalkozásokat célzó, ilyen jellegű alapok nagyobb hatást fejtsenek ki, akkor egy, a szociális vállalkozások finanszírozására legalkalmasabb hibrid-tőke-megoldás elemeként kell őket tekintenünk. Hibridtőke esetében a pénzügyi támogatásokat hosszú távú, „türelmes” hitelekkel és más eszközökkel kombinálják, miközben állami kézben lévő tulajdon, illetve állami garanciák biztosítják a hosszú távú szemléletet és a tartósságot. A magántőke más formáival – például hozzájárulásokkal és adományokkal – való ötvözést ugyanúgy tekintetbe kellene venni, mint a „portfólió-vállalkozásokban” (ahogy a befektetési célokat, azaz a szociális vállalkozásokat a rendelet nevezi) való részesedés célszerűbb formáit, például a szavazati jog nélküli részesedést.

1.8 A rendelet azt javasolja, hogy ezek az új alapok 100 000 eurós minimális befektetést meghatározva először a szakmai ügyfelek és a vagyonos magánszemélyek felé nyissanak. Az EGSZB azonban szeretné hangsúlyozni, hogy az ilyen jellegű alapokat hosszabb távra és biztosított feltételek mellett a kisebb befektetők és a nagy nyilvánosság számára is meg kellene nyitni.

1.9 A javaslatban szereplő legnagyobb kihívás az, hogy a portfólióvállalkozások szociális kihatásait és a társadalomra gyakorolt befolyásukat fel kell mérni, és erről jelentést kell készíteni. Az EGSZB kiindulópontként egy uniós szinten történő közös elemzést és együttműködést ajánl, a kritériumokat és adatokat pedig a vállalkozások formája, irányultsága és célkitűzése szerint nemzeti szinten, valamennyi érdekelt bevonásával kellene meghatározni.

1.10 Az Európai Bizottságnak a kulcsfogalmak meghatározásának céljából mihamarabb gyakorolnia kellene azt a hatáskörét, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktust bocsásson ki, és ebben az érintettek – alapkezelő társaságok, befektetők és szociális vállalkozások – képviselőivel folytatott széles körű, nyitott konzultációra kellene támaszkodnia.

1.11 Programokat kell kezdeményezni valamennyi érintett számára a befektetési készség erősítése, illetve a kapacitásépítés más formáinak támogatása érdekében, hogy létrejöjjön a bizalom, és olyan struktúrák közös építésére kerüljön sor, amelyek a szociális vállalkozásokra irányuló ilyen jellegű alapokhoz jól illeszkednek.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Bizottság az egységes piaci intézkedéscsomagban ⁽¹⁾ kötelezettséget vállalt arra, hogy meghoz egy sor intézkedést az európai szociális vállalkozások fejlődésének és növekedésének támogatására. Az európai szociális vállalkozási alapokra vonatkozó jogi keretről szóló javaslat is egy ilyen lépés, amelyet a „Kezdeményezés a szociális vállalkozásért” című közlemény ⁽²⁾ is lényeges intézkedésként emel ki.

2.2 A szociális vállalkozások szektora növekvő szektor az EU-ban, és a szociális befektetések becslések szerint hamar a 100 milliárd eurós ⁽³⁾ értéket jóval meghaladó piaccá alakulhatnak. Ez világosan mutatja, hogy milyen lehetőség rejlik ebben a növekvő ágazatban. Ezért az ágazat folyamatos növekedésének és virágzásának szavatolása jelentős mértékben hozzájárulna az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek eléréséhez. Az uniós és nemzeti szintű jogi követelmények azonban nem úgy vannak kidolgozva, hogy az ilyen jellegű vállalkozások számára a forrásszerzést megkönnyítsék, amire az EGSZB már a „Szociális vállalkozó szellem és szociális vállalkozás” (INT/589) ⁽⁴⁾ című feltáró véleményében is egyértelműen utalt.

2.3 Ez az európai szociális vállalkozási alapokról szóló rendeletre (a továbbiakban: „a rendelet”) irányuló javaslat egységes szabályokat és követelményeket határoz meg az „európai szociális vállalkozási alap” megnevezést használni kívánó kollektív befektetői vállalkozások alapkezelői számára. A rendelet szabályokat állít fel ezen alapok számára annak érdekében, hogy azok elnyerjék a befektetők bizalmát, biztonságot és hitelességet nyújtsanak számukra, illetve azért, hogy a

magánbefektetőktől történő forrásszerzés hatékonyságának javításával támogassa a szociális vállalkozások fejlődését. A javaslat benyújtását egy 2011-ben végrehajtott nyilvános konzultáció, valamint egy hatásvizsgálat előzte meg.

2.4 Ebben a véleményben kiemelt területeket határozunk meg, és javaslatokat teszünk egyes kérdések tisztázására, amire azért lenne szükség, hogy az európai szociális vállalkozási alapok elérhessék kitűzött céljukat.

3. Az EGSZB megjegyzései a rendeletjavaslatához

3.1 I. fejezet – Tárgy, hatály és fogalomhatározások

3.1.1 Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottságnak azt a szándékát, hogy az európai szociális vállalkozásokat támogassa és profiljukat megerősítse; üdvözlöi továbbá, hogy a fejlesztést és növekedést szolgáló tőkéhez való hozzájutást kiemelt területként kezeli. Az EGSZB véleménye szerint a rendeletjavaslat a szociális vállalkozási szektor egyes részei számára megkönnyítheti a magántőke bevonását. Ezt a szociális vállalkozásokért született – egyéb finanszírozási technikák szükségességét is megemlítő – kezdeményezés keretében tett más javaslatokat kiegészítő, szükséges kezdeményezésnek látja.

3.1.2 A tőke alapvető jelentőségű a szociális vállalkozások növekedéséhez és e szektor expanziójához, formájuk miatt azonban a rendeletben leírt tőke bizonyos részei a szociális vállalkozások számára, mindenekelőtt a szociális gazdaságban, különösen nehezen hozzáférhetők. Ezt a rendeletet ezért a szociális vállalkozások sajáttőkéhez való jobb hozzájutásához szükséges több rendelkezés egyikének kell tekinteni.

3.1.3 A rendeletben megnevezett finanszírozási eszközök esetében (3. cikk (1) pont c) bekezdés) a hangsúlyt az olyan hiteleszközökre kellene helyezni, mint például a kedvező kamatozású, ún. „türelmes” kölcsönök (angolul: *patient capital*). Egyes szereplők számára ugyanis a sajáttőkeeszközök esetleg nehezebben használhatók. Számos európai szociális vállalkozás a tagjai, partnerei, alapítványok vagy közhasznú szervezetek tulajdonában van, ami a külső részesedést sok esetben megnehezíti. A néhány tagállamban már létező, célszerűbb részesedési lehetőségeket is, például a szavazati jog nélküli, szabadon átruházható speciális részesedést és a hitelviszonyt megtestesítő különféle eszközöket a szociális vállalkozásoknál értékpapírnak vagy más pénzügyi eszközöknek kellene tekinteni. A bevételi modell részeként az adókedvezményeket is közelebbről meg kellene vizsgálni.

3.1.4 A rendeletben (3. cikk (1) pont c) bekezdés v. albekezdés) hivatkozott befektetési eszközöknek nagyobb hangsúlyt kellene fektetniük a szociális vállalkozások által leggyakrabban alkalmazott olyan eszközökre, amelyek jobban megfelelnek e vállalkozások jellegének. Példaként a tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapírokat, a pénzügyi szektor speciális kezdeményezéseit (szövetkezeti bankok, ⁽⁵⁾ etikus, illetve szociális bankok, ⁽⁶⁾ szociális programokkal rendelkező üzleti bankok ⁽⁷⁾), az olyan, innovatív eszközöket, mint például a „Social Impact

⁽¹⁾ COM(2011) 206 final.

⁽²⁾ COM(2011) 682 final.

⁽³⁾ Lásd: J.P.Morgan: Impact Investments: An Emerging Asset Class, 2011.

⁽⁴⁾ HL C 24., 2012.1.28., 1. o.

⁽⁵⁾ www.eurocoopbanks.coop.

⁽⁶⁾ www.triodos.be.

⁽⁷⁾ www.bancaprossima.com, <https://www.unicredit.it/it/chisiamo/per-le-imprese/per-il-non-profit/universo-non-profit.html> és www.ubibanca.com/page/ubi-comunita.

Bonds” (szociális hatású kötvények),⁽⁸⁾ valamint az előnyös, adófinanszírozású megoldásokat lehet megemlíteni. Ezek és más pénzügyi eszközök képezhetik a szociális vállalkozások által leginkább alkalmazott „hibridtőke” elemeit.

3.1.5 Az ilyen alapokban, többek közt alapok alapjaiban vagy nyugdíjalapokban meglévő állami részesedéseket mint a befektetések hosszú távú perspektívájának garanciáját ösztönözni kell. Az EGSZB azonban szeretné hangsúlyozni, hogy az állami szféra részvételét nem szabad keverni a strukturális alapok eszközeivel, amelyeknek más politikai célkitűzésük van.

3.1.6 A „minősített portfólióvállalkozás” meghatározásánál (ahogy a szociális vállalkozásokat a rendeletben nevezik), az éves árbevételnek egy 50 millió eurós felső határt szabnak (3. cikk d) bekezdés). Mérlegelni kellene ennek eltörlését, mivel egy ilyen felső határ vélhetően inkább gátolja az expanziós törekvéseket – sőt, akár ki is zárhat bizonyos ágazatokban – például az egészségügy, az ápolás vagy a szociális lakások területén – tevékenykedő szociális vállalatokat.

3.1.7 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy a szociális vállalkozási szféra és a „Kezdeményezés a szociális vállalkozásért” értelmében vett szociális vállalkozások meghatározása ne változzon. A rendelet kissé módosított meghatározást javasol az ún. „minősített portfólióvállalkozásokra” (3. cikk (1) pont d) bekezdés). A különbség egyebek mellett a tevékenység leírásában van (3. cikk (1) pont d) bekezdés i. albekezdés). Itt az EGSZB véleménye szerint jobban le kellene írni a vállalkozás célját, mivel a szociális vállalkozások szektora összetett, és számos különböző tevékenységet magában foglal.

3.1.8 A nyereségeket illetően (3. cikk (1) pont d) bekezdés ii. albekezdés) az EGSZB utalni szeretne INT/589. számú véleményére, amelyben világosan kiemelte, hogy a szociális vállalkozások jellemzője az „alapvetően nonprofit jelleg, amelynek értelmében a haszon döntő részét visszaforgatják, és nem osztják szét magánrészvényeseknek vagy -tulajdonosoknak”. A rendeletnek azt a megfogalmazását, amely szerint a nyereségek megengedettek, és a részvényesek, illetve tulajdonosok közt feloszthatók, világosabbá kell tenni, hozzáfűzve, hogy a nyereségeket a vállalkozás elsődleges szociális céljainak elérésére kell fordítani, és hogy azokra az igen ritka esetekre, amelyekben erre vonatkozóan kivételt lehet engedélyezni, egyértelmű szabályok vonatkoznak, hogy a szociális célkitűzés ne kerüljön veszélybe. Ezt a szempontot és a hozzá kapcsolódó szabályokat a rendeletben világosabban ki kell emelni, hogy a rendelet egyértelműen elkülönüljön a kockázattőke-alapokról szóló rendelettel ezzel párhuzamosan folyó munkától, amely a kis- és közepes vállalkozásokra irányul.⁽⁹⁾

3.1.9 Az áru- és szolgáltatástípusoknak, az árutermelési és szolgáltatásnyújtási módoknak, illetve a szociális célú tevékenységek célcsoportjainak a meghatározását (3. cikk (1) pont d) bekezdés i. albekezdés és 3. cikk (2) pont) egy olyan munkacsoporttal közösen kell kidolgozni, amelyben a szociális vállalkozások képviselői is részt vesznek. A munkacsoport összetételének tükröznie kell az európai szociális vállalkozások sokféleségét.

3.1.10 A „minősített portfólióvállalkozásoknak” egy negyedik feltételnek is meg kellene felelniük: a szociális vállalkozás megszűnése esetén nettó vagyonának nagy része (például minimum 60–70 %-a) nem osztható fel a partnerek, a részvényesek, a tulajdonosok vagy munkavállalók között, hanem szociális hatással bíró célkitűzésekre használandó fel.

3.1.11 A rendelet kezdetben a szakmai ügyfelekre és a vagyonos magánszemélyekre irányul. Ide kellene sorolni az állami és a közhasznú szféra szakosodott befektetőit, például a szövetkezeti bankokat és a szociális irányultságú bankokat is. Az EGSZB azonban azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság mielőbb dolgozzon ki egy ütemtervet az alapnak a nagyközönség számára történő megnyitására, mivel az ilyen jellegű részesedés a nagyközönséget is komolyan érdekelheti.

3.2 II. fejezet – Az „Európai Szociális Vállalkozási Alap” megnevezés használatának feltételei

3.2.1 Az EGSZB a kezdetekben célszerűnek tartja azt az előírást, hogy a tőke-hozzájárulások legalább 70 %-át olyan eszközértékekbe fektessék, amelyek minősített befektetések. Szabályozni kell azonban, hogy az eszközértékek maradék 30 %-át illetően melyek a nem megengedhető eszközértékek, hogy az alap szociális vállalkozásokra irányuló volta még nagyobb hangsúlyt kapjon. A minősített befektetésektől eltérő eszközök megszerzése célszerűségének vizsgálatát mindig meg kell követelni (5. cikk (1) pont). Az alap stabilitása érdekében ösztönözni kellene a megbízható és tartós – például államkötvényekbe történő – befektetéseket. Ugyanezért világosabbá kellene tenni a pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek meghatározását is.

3.2.2 Az európai szociális vállalkozási alapokról szóló rendeletjavaslat és az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra vonatkozó irányelv („ÁÉKBV-irányelv”) ⁽¹⁰⁾ között sok párhuzamosság van. Ezeket a párhuzamosságokat és a különbségeket is világosan ki kellene emelni. Ez vonatkozik különösen a szakmai ügyfelek meghatározására (6. cikk), az alapkezelők tevékenységére (7. cikk) és az alap felhasználására (8. cikk). Mivel a szociális vállalkozások gyakran helyileg működő, kisméretű vállalkozások, fontos, hogy a kisebb alapok számára megkönnyítsék az ilyen piacokon való fellépést. Hosszabb távon ezért át kellene gondolni a minimális befektetésre vonatkozó 100 000 eurós határértéket (6. cikk a) bekezdés).

3.2.3 A lehetséges összeférhetetlenségeket mielőbb fel kell ismerni, el kell kerülni, meg kell oldani és nyomon kell követni, illetve jelezni kell. Még a rendelet hatálybalépése előtt intézkedéseket kell hozni az érdekellentétek elkerülésére. Az Európai Bizottságnak már most világossá kellene tennie, hogy mi a célja ezekkel az intézkedésekkel (8. cikk (5) pont). Azt is tisztázni kellene, hogy milyen szabályok érvényesek a portfólióvállalkozások, illetve a befektetők és/vagy alapkezelők közötti összeférhetlenségek esetében (8. cikk (2) pont).

⁽⁸⁾ www.socialfinance.org.uk/sib.

⁽⁹⁾ COM(2011) 860/2 final.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/65/EK irányelve (2009. július 13.).

3.2.4 Az európai szociális vállalkozási alapokról szóló rendelet nagymértékben függ a szociális kihatások és a társadalomra gyakorolt befolyás – nagyon nehéz feladatot jelentő – mérésére való képességtől. Jelenleg nincs olyan, egyértelmű eljárás, amely könnyen adaptálható lenne ahhoz a környezetbe, amelyben az európai szociális vállalkozási alapok tevékenykednek. Fontosabb a tevékenységek, mint a portfólióban szereplő vállalkozások (minőségi és mennyiségi jellegű) szociális kihatásainak mérése. Ahelyett, hogy **egyetlen, egységes** eljárást keressünk a szociális kihatások nyomon követésére és értékelésére, inkább egy olyan uniós keretet kellene létrehozni, amelynek kapcsán nemzeti szinten rögzített kritériumokat és mérhető indikátorokat alkalmazunk. Az Európai Bizottságnak már most világossá kellene tennie, hogy mi a szándéka a szociális kihatások és a társadalomra gyakorolt hatás mérésével, oly módon, hogy vizsgálatot indít a különböző mérési eljárásokat és a szociális vállalkozásokkal, kutatókkal és tőkebefektetőkkel folytatott együttműködés tapasztalatait illetően.

3.2.5 A szociális vállalkozások egyik alapköve a függetlenségük. Ezért tehát azokat az eljárásokat, amelyeket a rendeletben szereplő alapkezelők alkalmaznak, mivel „kötelesek megfelelő eljárásokkal mérni és nyomon követni, hogy a [...] minősített portfólióvállalkozások milyen mértékben érik el a [...] pozitív társadalmi hatást”, világosabbá kell tenni, oly módon, hogy kifejezre jusson, hogy az alapkezelők kötelesek a befektetőknek a szociális kihatásokról jelentést készíteni, hogy biztos legyen, hogy az eszközöket valóban szociális tevékenységekre fordították (9. cikk (1) és (2) pont). A rendelet ez irányú bizonytalansága félreértésekhez vezet az alapkezelők szerepét illetően; a rendeletjavaslatot e tekintetben javítani kell. Nem helyénvaló és nem is realiztikus, hogy az alapkezelőknek mérniük és figyelniük kelljen a szociális kihatásokat, egyrészt azért, mert ezáltal korlátozást szenvedne a szociális vállalkozások függetlensége, másrészt pedig azért, mert nincsenek megfelelő eljárások a hatékony mérésre és nyomon követésre.

3.2.6 A mérési problematika az éves beszámolóról és a társadalmi eredmények mérésének módszeréről szóló rendelkezésekben is felbukkan (12. cikk (2) pont a) bekezdés). Világossá kellene tenni, hogy miként viszonyul ez a beszámolóalkotás az Európai Bizottság által kidolgozni kívánt méréstechnikai specifikációkhoz.

3.2.7 Az éves beszámoló mellett lehetőséget nyújt az alapkezelőknek a minősített portfólióvállalkozásokat érintő elidegenítések (12. cikk (2) pont b) bekezdés). A rendeletben tisztázni kell, hogy milyen szabályok érvényesek a minősített portfólióvállalkozások elidegenítésére. Egy szociális vállalkozást, amely például kiszolgáltatott vagy marginalizálódott célcsoportok számára nyújt szociális szolgáltatásokat, a kényes tevékenység miatt nem lehet ugyanúgy elidegeníteni, mint a nyereségorientált vállalkozásokban meglévő részesedéseket. A befektetők és az alapkezelők figyelmét fel kell hívni a sajátosságokra, így e tevékenységek kényes jellegére, nekik pedig ennek megfelelően kell cselekedniük. Az Európai Bizottságnak meg kellene továbbá jelölnie, hogy miként kezelendő az a másodlagos piac, amely az ilyen elidegenítések folytán keletkezik. Számos szociális vállalkozásnak hosszú távú és tartós befektetésekre van szüksége, hogy tevékenységét kiterjeszthesse.

3.2.8 Világossá kell tenni, hogy miként viszonyul a szociális kihatások Európai Bizottság által kidolgozni tervezett metodikája ahhoz a módszerhez, amely szerint az alapkezelőknek a

befektetőket tájékoztatniuk kell, illetve ahhoz, ahogyan ezeket az információkat az alapoktól a befektetőkhez el kell juttatni (13. cikk (1) pont c) és d) bekezdés). Fontos a minősített befektetésektől eltérő eszközértékek leírása is, akárcsak a tájékoztatás a kiválasztásukra szolgáló kritériumokról. A rendeletnek emellett arról is rendelkezéseket kellene tartalmaznia, hogy melyek az alap ezen része esetében nem megengedett eszközértékek és befektetések (13. cikk (1) pont e) bekezdés). Az alap értékelési eljárását és az eszközértékelés árazási módszereit illetően (13. cikk (1) pont g) bekezdés) az EGSZB azt a nézetet képviseli, hogy ki kellene dolgozni egy olyan modellt, amely pontosan a szociális vállalkozások formáira és tevékenységeire van szabva.

3.3 III. fejezet – Felügyelet és igazgatási együttműködés

3.3.1 A rendelet előírásainak megsértése esetén alkalmazandó adminisztratív intézkedésekre és szankciókra vonatkozó szabályoknak EU-szerte egységeseknek kell lenniük. Ezeket a szabályokat ezért uniós szinten kell rögzíteni, meghatározásukat nem szabad a tagállamokra hagyni (20. cikk (2) pont). A szabályoknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó jellegűeknek kell lenniük. Az „európai szociális vállalkozási alap” megjelölés használatának megtiltásán túl ezért további intézkedéseket is ki kell dolgozni, hiszen a kezdeményezésnek célja a bizalom kiépítése és ezzel a visszaélések számának csökkentése is. Az alaphoz tartozó portfólióvállalkozások számára védelmi mechanizmusokat kell kialakítani, hogy tevékenységüket akkor is folytathatják, ha az alapkezelő ellen szankciókat léptetnek életbe.

3.4 IV. fejezet – Átmeneti és záró rendelkezések

3.4.1 A rendeletben több helyen is szerepel, hogy az Európai Bizottság a rendelet 2013-as hatálybalépésétől számított négy éves időszakra hatáskört kap felhatalmazáson alapuló jogi aktusok kibocsátására. Számos ilyen hatáskör döntő jelentőségű az alapok kialakítása szempontjából, például tevékenységi területük (árak, szolgáltatások és az előállításukhoz, illetve nyújtásukhoz szükséges eljárások), egy lehetséges nyereségkifizetés és az összeférhetlenségek szempontjából. Az ilyen jogi aktusok kibocsátásába valamennyi érintett szereplőt – azaz az alapkezelő társaságokat, befektetőket és a szociális vállalkozásokat – be kell vonni. Ebben a szociális vállalkozásokra irányuló kezdeményezésben említett, valamennyi érdekelt szereplő képviselőjét magában foglaló tanácsadói csoport fontos szerepet játszhat.

4. Egyéb megjegyzések

4.1 A rendelet által elért eredményeket folyamatosan értékelni kell, hogy meggyőződjünk arról, hogy a szociális vállalkozások fontos célcsoportjai (azaz gyakran a szociális gazdaság) valóban jobban hozzáférhetnek-e a felhasználható tőkéhez. Az EGSZB erre a szociális vállalkozások és a szociális gazdaság kapcsán zajló munkája során minden évben figyelmet fordít majd.

4.2 Mivel a (magán vagy állami) szociális alapok szélesebb értelemben vett fogalma a legtöbb tagállamban ismeretlen és viszonylag korlátozott, stratégiát kellene kidolgozni a szociális alapok jellemzőinek kidomborítására. Számos európai államban nincsenek ehhez hasonló alapok, azokban az államokban pedig, ahol vannak, nem eléggé ismertek. Itt jut szerephez az Európai Bizottság, amikor arról van szó, hogy ismereteket kell gyűjteni

és terjeszteni ezekről az európai szociális vállalkozások növekedését és terjeszkedését támogató innovatív és jól működő eszközökről.

4.3 Olyan segítségnyújtásra és programokra is szükség van, amelyek valamennyi érdekelt – befektetők, alapkezelők és portfólióvállalkozások – esetében támogatják a beruházási készséget és a kapacitásépítést (mind a struktúrát, mind az ismereteket illetően), úgy az EU, mint a tagállamok szintjén. Ebben a számos tagállamban már létező „pénzügyi közvetítők” központi szerepet játszhatnak, kibontakozásukat ezért támogatni kellene. Említésre méltó még, hogy a szociális vállalkozásokba történő

befektetéseket több kontextusban is csekély kockázatú befektetésként jellemzik, ⁽¹¹⁾ ami ezeknél a programoknál kiemelendő.

4.4 A rendelet – helytelenül – igen gyakran a szociális vállalkozások „részvényesei” kifejezést használja, azt az érzetet keltve, hogy a részvénytársaság a leggyakoribb szociálisvállalkozástípus. Ez nem igaz, és félrevezető lehet. Úgy helyes, ha a szociális vállalkozások „tagjairól” vagy „partnereiről” beszélünk, ezek a vállalkozások ugyanis többségükben szövetkezetek, szövet-ségek, alapítványok és korlátolt felelősségű társaságok (ame-lyeknek nem részvényei, hanem szociális részesedései és tagjai vannak).

Kelt Brüsszelben, 2012. május 23-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹¹⁾ Az olasz jegybank 2011-ben a nonprofit szervezetek esetében 4,3%-os nemteljesítési arányról számol be, amely jóval az összes szektorra vonatkozó arány (5,4%) alatt van. A nem pénzügyi jellegű vállalkozásoknál a nemteljesítési arány 7,9%, a mikrovállalkozásoknál pedig 10,3%. A szövetkezeti bankok a nonprofit szervezetek vonatkozásában csupán 0,6%-os nemteljesítési arányt mutattak ki. (Forrás: Federcasse, a szövetkezeti pénzügyintézetek olasz szövetsége.)